

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ
ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

23 листопада 2020 року,

протокол №6

Перший Проректор

Олег ОМЕЛЬЧУК

(підпис)

(ініціали, прізвище)

23 листопада 2020 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК І ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА»

для підготовки на першому освітньому рівні

здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра

за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування

галузі знань 07 Управління та адміністрування

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	3
2.	Заплановані результати навчання	4
3.	Програма навчальної дисципліни	7
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	11
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	11
	4.2. Аудиторні заняття	11
	4.3. Самостійна робота студентів	11
5.	Методи навчання та контролю	12
6.	Схема нарахування балів	12
7.	Рекомендовані джерела	13
	7.1. Нормативно-правові джерела	13
	7.2. Основні джерела	14
	7.3. Допоміжні джерела	15
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	17

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань – 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва напрямку підготовки – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
3. Назва спеціалізації – спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни – Банківські операції
5. Тип дисципліни – Вибіркова
6. Код дисципліни – ППВ 11.3
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна – перший освітній рівень
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається – бакалавр
9. Курс / рік навчання – четвертий
10. Семестр – восьмий
11. Обсяг вивчення дисципліни:
 - 1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин) – 3 / 90
 - 2) денна форма навчання:
 - аудиторні заняття (годин) – 40
 - % від загального обсягу – 44
 - лекційні заняття (годин) – 20
 - % від обсягу аудиторних годин – 50
 - семінарські заняття (годин) – 20
 - % від обсягу аудиторних годин – 50
 - самостійна робота (годин) – 50
 - % від загального обсягу – 56
 - тижневих годин:
 - аудиторних занять – 2,4
 - самостійної роботи – 2,9
 - 3) заочна форма навчання: не передбачено
 - аудиторні заняття (годин) –
 - % від загального обсягу –
 - лекційні заняття (годин) –
 - % від обсягу аудиторних годин –
 - семінарські заняття (годин) –
 - % від обсягу аудиторних годин –
 - самостійна робота (годин) –
 - % від загального обсягу –
 - тижневих годин:
 - аудиторних занять –
12. Форма семестрового контролю – екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:
 - 1) попередні дисципліни – ППО 4 Гроші і кредит
ППО 10 Фінансове право
ППО 18 Банківська система
ППВ 4.3 Платіжні системи
ППВ 2.2 Міжнародні валютно-кредитні відносини
ППВ 2.3. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн
 - 2) супутні дисципліни – ППО 21 Інвестування
ППВ 12.1 Фінансова безпека
ППВ 15.2 Оподаткування фінансових установ
 - 3) наступні дисципліни – не передбачено
14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 03. Здатність планувати та управляти часом ЗК 06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні компетентності</p> <p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро-та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (банківської системи) СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування ПР 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. банківської системи) ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем ПР 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПР 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення. ПР 26. Застосовувати набуті знання з фінансів зовнішньоекономічної діяльності в міжнародних економічних і валютно-кредитних відносинах</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	визначати сутність і особливості функціонування центрального банку
1.2)	розуміти теоретичні основи грошово-кредитної політики центрального банку
1.3)	знати механізм дії інструментів грошово-кредитної політики центрального банку
1.4)	розуміти основні напрямки діяльності центрального банку
1.5)	окреслювати завдання та функції центрального банку
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати особливості кредитно-розрахункового обслуговування комерційних банків центральним банком
2.2)	описувати історію походження центрального банку
2.3)	виділяти організаційні та правові засади функціонування центрального банку
2.4)	володіти методичним інструментарієм реалізації грошово-кредитної політики центрального банку
2.5)	робити висновки щодо ефективності банківського нагляду
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	застосовувати базові знання з організаційних і правових засад функціонування центрального банку
3.2)	виконувати необхідні аналітичні розрахунки з визначення основних параметрів розвитку грошового ринку
3.3)	здійснювати аналіз розвитку грошової маси в країні
3.4)	застосовувати на практиці теоретичні знання з оцінки регулювання центральним банком грошового обігу
3.5)	формулювати категоріальний апарат грошово-кредитної політики з метою його застосування в науковому дискурсі.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати діяльність центрального банку за різними напрямками
4.2)	визначати рівень ризику діяльності центрального банку;
4.3)	виділяти чинники впливу на вибір інструментів реалізації центральним банком грошово-кредитної політики
4.4)	досліджувати механізм функціонування грошової системи в ринковій економіці
4.5)	пропонувати методи регулювання, нагляду та контролю за діяльністю банків
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	аргументувати особливості здійснення основних функцій центрального банку
5.2)	пояснювати суть, значення і технологію здійснення грошово-кредитної політики
5.3)	впорядковувати окремі інструменти грошово-кредитної політики центрального банку
5.4)	встановлювати закономірності грошово-кредитної політики центрального банку

5.5)	упорядковувати фактори, що впливають на розмір інфляції грошового ринку
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	оцінювати грошово-кредитну політику, стан грошової бази, показники грошової маси
6.2)	аргументувати роль центрального банку у функціонування банківської системи;
6.3)	аналізувати напрями діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні
6.4)	робити висновки про взаємовідносини банків з центральним банком країни
6.5)	пояснювати необхідність здійснення банківського регулювання та нагляду
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	формуванати навички аналізу грошово-кредитної політики, стану грошової бази, показників грошової маси в країні
7.2)	будувати систему організаційного забезпечення ефективної діяльності центрального банку
7.3)	моделювати вплив грошово-кредитної політики центрального банку на розвиток економіки;
7.4)	пропонувати ефективні методи та інструменти реалізації грошово-кредитної політики
7.5)	сформуванати практичні навички та вміння щодо застосування інструментів грошово-кредитної політики

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Статус та основні напрямки діяльності центральних банків

Призначення і створення центральних банків. Статус та основи організації центральних банків. Основні напрями діяльності центральних банків. Центральний банк - емісійний банк держави, центр готівкового грошового обороту, банк банків, банкір і фінансовий агент уряду, провідник грошово-кредитної політики, регулятивний, інформаційно-статистичний та аналітичний центр грошово-кредитної системи. Операції центральних банків. Особливості та зміст операцій центрального банку. Пасиви й активи банку. Відображення операцій у балансі центрального банку. Основні напрями діяльності центральних банків. Незалежність центрального банку. Фактори оцінки рівня незалежності центрального банку. Політична незалежність центрального банку. Економічна незалежність центрального банку.

Перспективи розвитку центральних банків. Співробітництво центральних банків на міждержавному рівні та зі світовими валютно-кредитними і фінансовими організаціями. Створення наднаціональних центральних банків. Європейська система центральних банків: структура, призначення, статус, органи управління.

Тема 2. Національний банк України: етапи та особливості становлення

Утворення Національного банку України та основи його діяльності. Завдання та функції НБУ як центрального банку. Економічні засади діяльності Національного банку України. Бухгалтерський облік у НБУ та звітність. Аудит Національного банку України. Створення центрального банку в Україні. Попередники Національного банку України (НБУ). Правове забезпечення становлення та розвитку НБУ. Статус, принципи організації та функціонування НБУ. Підзвітність банку, його взаємодія з органами державної влади, економічна самостійність банку, централізація та єдність системи банку. Органи управління та структура НБУ. Формування та повноваження Ради і Правління НБУ. Організаційна та функціональна структура НБУ. Основні завдання та права територіальних управлінь НБУ. Економічні засади діяльності НБУ. Майно НБУ. Статутний капітал, фонди та резерви НБУ на покриття фінансових ризиків, пов'язаних із виконанням його функцій. Кошторис доходів та витрат, порядок його затвердження. Податковий режим НБУ.

Тема 3. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу

Центральний банк - емісійний центр держави. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового обігу. Регулювання готівкового обігу у позабанківській сфері. Регулювання касових операцій банків. Організація емісійно-касової роботи в установах НБУ. Формування резервних фондів грошових знаків у Центральному сховищі та в територіальних управліннях НБУ. Регулювання оборотної каси установ НБУ та порядок здійснення касових операцій. Прогнозування готівкового грошового обороту. Зміст прогнозного розрахунку касових оборотів банків та його призначення. Організація роботи зі складання прогнозного розрахунку в установах НБУ. Прогнозування надходження в каси банків торговельної виручки. Прогнозування видачі з кас банків готівки на оплату праці. Складання звітності про касові обороти банків. Організація роботи з інкасації та перевезення грошових знаків в установах НБУ.

Тема 4. Рефінансування НБУ комерційних банків

Характеристика кредитів центрального банку. Економічна сутність та призначення кредитів. Види кредитів. Редисконтування центральним банком векселів, що були дисконтовані банками. Світовий досвід кредитування банків (Федеральними резервними банками США і Європейським центральним банком). Розвиток кредитних відносин НБУ з банками. Селективне адресне кредитування банків. Прямі ломбардні кредити та надання кредитів за допомогою проведення кредитних аукціонів. Кредити «овернайт» через постійно

діючу лінію рефінансування. Тендерні кредити. Стабілізаційний кредит НБУ. Забезпечення довгостроковими кредитними ресурсами банків, які приймають для кредитування інноваційно-інвестиційні проекти. Політика рефінансування центральним банком комерційних банків: зміст, ефективність та особливості застосування політики рефінансування Національним банком України в умовах інфляції та в період монетарної стабілізації. Цілі, методи та розвиток механізмів рефінансування банків. Рефінансування банків в умовах економічного зростання. Основні положення операцій рефінансування. Тендери НБУ та порядок їх проведення. Кредити «овернайт». Порядок надання стабілізаційних кредитів. Загальна характеристика операцій на відкритому ринку. Порядок проведення депозитних операцій з банками. Основні принципи проведення операцій РЕПО. Платіжні системи та роль центрального банку в їх організації та регулюванні. Організація міжбанківських розрахунків. Становлення та розвиток міжбанківських розрахунків в Україні. Національна система масових електронних платежів.

Тема 5. Обслуговування міжбанківських розрахунків комерційних банків

Економічна сутність і класифікація міжбанківських розрахунків. Міжбанківські розрахунки. Роль центрального банку в організації міжбанківських розрахунків. Завдання центрального банку при організації платіжної системи. Розрахунки через організацію двосторонніх кореспондентських відносин. Розрахунки з використанням спеціалізованих розрахункових установ і мереж (клірингових установ). Нетто-розрахунки. Кліринг. Міжбанківський кліринг. Внутрішньо-банківський кліринг. Міжбанківський кліринг. Види клірингу за способом проведення. Кліринг через установи центрального банку та великих комерційних банків. Кліринг через спеціальні міжбанківські організації - розрахункові (клірингові) палати. Кліринг через кліринговий відділ (розрахунковий центр) головного банку клірингові палати.

Основи організації міжбанківських платежів в Україні. Здійснення міжбанківських розрахунків через СЕП Національного банку України. Система електронних платежів (СЕП) Національного банку України. Основні завдання СЕП НБУ. Основні функції СЕП НБУ. Загальні принципи організації роботи СЕП. Центральна розрахункова палата (ЦРП). Інформаційно-пошукова система Національного банку України. Розрахункова палата (РП). Банківський регіон. Консолідований кореспондентський рахунок. Загальні умови виконання розрахунків через СЕП. Технічний рахунок банківської установи в СЕП. Електронний розрахунковий документ. Службові повідомлення СЕП. Обслуговування банків (філій) у СЕП за консолідованим кореспондентським рахунком. Моделі обслуговування консолідованих кореспондентських рахунків банків (філій) у СЕП Національного банку України. Ліміт технічного рахунку. Ліміт початкових оборотів. Технологія міжбанківських розрахунків у СЕП Національного банку України. Система електронної пошти Національного банку України. Здійснення міжбанківських розрахунків за кореспондентськими рахунками лоро, ностро. Система електронних міжбанківських розрахунків України. Система моніторингу рахунків. Система термінових переказів.

Тема 6. Регулювання діяльності банків і банківський нагляд

Сутність та необхідність регулювання діяльності банків. Організація системи банківського регулювання. Державна реєстрація банків. Ліцензування банківської діяльності. Система регулювання діяльності комерційних банків України. Регулювання діяльності банків в Україні. Форми регулювання банківської діяльності: адміністративне, індикативне регулювання. Система гарантування вкладів фізичних осіб. Соціальна відповідальність банків.

Банківський нагляд: сутність, завдання та принципи організації. Класифікація банківського нагляду. Принципи банківського нагляду. Функції банківського нагляду. Види банківського нагляду за стадіями функціонування банківської системи: вступний, попередній, поточний. Банківський нагляд за виконанням кількісних вимог. Банківський

нагляд за виконанням якісних вимог. Основні етапи банківського нагляду. Принципи та методи нагляду за діяльністю банків. Дистанційний моніторинг діяльності банків. Проблемні банки: керування та нагляд. Інспектування банків. Система створення резервів на покриття ризиків.

Тема 7. Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду

Основні напрями діяльності центрального банку з обслуговування уряду. Забезпечення касового виконання державного бюджету. Роль Національного банку України в управлінні внутрішнім державним боргом. Зовнішній борг України і роль Національного банку в управлінні боргом. Роль НБУ на первинному ринку державних цінних паперів. Роль НБУ на вторинному ринку державних цінних паперів. Кредитне, консалтингове і представницьке обслуговування уряду. Кредитні відносини НБУ з урядом. Представлення і захист інтересів держави на світових ринках і в зовнішніх відносинах. Співробітництво НБУ з міжнародними фінансовими інституціями. Роль центрального банку в забезпеченні касового виконання державного бюджету. Розвиток системи касового виконання бюджету в Україні - перехід від банківської системи до казначейської. Розрахункове обслуговування Державного казначейства установами НБУ. Роль центрального банку в управлінні внутрішнім державним боргом. Розміщення НБУ облігацій внутрішньої державної позики. Обслуговування державного внутрішнього боргу за дорученням уряду. Депозитарна діяльність НБУ на ринку державних цінних паперів. Роль центрального банку в управлінні зовнішнім боргом держави. Кредитні відносини НБУ з Міжнародним валютним фондом. Управління проектами міжнародних кредитних ліній. Регламентація кредитних відносин резидентів України з нерезидентами.

Тема 8. Грошово-кредитна політика центрального банку

Сутність грошово-кредитної політики та її інституційна основа. Визначення грошово-кредитної політики, її об'єкти та суб'єкти. Вимоги до банківської системи та грошового ринку як до складових інституційної основи грошово-кредитної політики. Цільова спрямованість грошово-кредитної політики. Визначення стратегічних, проміжних і тактичних цілей. Установлення параметрів цілей. Передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики. Основні ланки передавального механізму грошово-кредитної політики у короткостроковому та у довгостроковому періодах. Вплив грошово-кредитної політики на національну економіку. Типи грошово-кредитної політики. Політика грошово-кредитної рестрикції: спрямованість, умови застосування, види. Політика грошово-кредитної експансії: спрямованість, умови застосування, види. Місце і роль грошово-кредитної політики в загальнодержавній економічній політиці. Взаємозв'язок та порівняльний аналіз грошово-кредитної та фінансової політики. Кейнсіанський та монетаристський підходи до грошово-кредитної політики. Особливості визначення та реалізації грошово-кредитної політики в Україні на різних етапах перехідного періоду.

Грошово-кредитна політика НБУ та інструменти її реалізації. Класифікації грошово-кредитної політики НБУ. Особливості політики «дорогих грошей». Особливості політики «дешевих грошей». Класифікація інструментів грошово-кредитної політики НБУ.

Тема 9. Інструменти грошово-кредитної політики

Класифікаційна характеристика інструментів грошово-кредитної політики. Інструменти прямого впливу на грошовий ринок. Інструменти опосередкованого впливу на грошовий ринок: операції відкритого ринку, норми обов'язкових резервів, процент на політика, рефінансування банків.

Політика обов'язкових резервних вимог: зміст та ефективність. Основні складові механізму обов'язкового резервування: визначення бази резервування; склад банківських активів, що використовуються для задоволення резервних вимог; величина та критерії диференціації норми резервування; визначення періоду резервування. Розвиток механізму обов'язкового резервування в Україні. Контроль НБУ за дотриманням банками норм

резервування. Політика рефінансування центральним банком комерційних банків: зміст, ефективність та особливості застосування політики рефінансування Національним банком України в умовах інфляції та в період монетарної стабілізації. Процентна політика центрального банку: зміст та ефективність. Фактори, що визначають рівень облікової ставки центрального банку. Розвиток процентної політики НБУ. Чинники, що послабляють вплив облікової ставки на динаміку позичкового процента банків у сучасних умовах. Політика центрального банку на відкритому ринку: зміст та ефективність. Характеристика операцій центрального банку на відкритому ринку. Розвиток діяльності НБУ на відкритому ринку. Депозитні сертифікати НБУ: призначення, порядок розміщення і обігу.

Тема 10. Валютне регулювання і контроль

Сутність валютної політики, валютного регулювання і контролю. Інструменти валютної політики. Завдання та повноваження центрального банку у сфері валютного регулювання та валютного контролю. Діяльність центрального банку зі складання та регулювання платіжного балансу. Діяльність центрального банку з управління золотовалютними резервами. Валютний контроль. Валютне регулювання: економічна сутність, необхідність та завдання. Валютне регулювання як складова валютної політики держави. Органи валютного регулювання. Інструменти валютного регулювання. Інструменти опосередкованого впливу на валютні відносини і валютний ринок: процентна (облікова) політика центрального банку, інтервенції на валютних ринках (стерелізовані і нестерелізовані), валютні обмеження.

Повноваження НБУ як органу валютного регулювання. Установлення офіційного обмінного курсу гривні. Регулювання обмінного курсу. Регулювання поточних валютних операцій та операцій, пов'язаних з рухом капіталу. Курсова політика НБУ. Цільова спрямованість та інструменти реалізації курсової політики на різних етапах перехідної економіки. Платіжний баланс: економічний зміст і роль у системі валютного регулювання. Порядок складання платіжного балансу в Україні, його аналіз та використання в регулятивній діяльності НБУ. Золотовалютні резерви в системі валютного регулювання. Роль і призначення золотовалютних резервів. Формування НБУ золотовалютних резервів та їх використання. Управління золотовалютними резервами. Валютний контроль: зміст і завдання. Повноваження НБУ у сфері валютного контролю.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Статус та основні напрямки діяльності центральних банків	9	2	2	-	-	5
2.	Національний банк України: етапи та особливості становлення	9	2	2	-	-	5
3.	Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу	9	2	2	-	-	5
4.	Рефінансування НБУ комерційних банків	9	2	2	-	-	5
5.	Обслуговування міжбанківських розрахунків комерційних банків	9	2	2			5
6.	Регулювання діяльності банків і банківський нагляд	9	2	2	-	-	5
7.	Центральний банк як банкір і фінансовий агент уряду	9	2	2	-	-	5
8.	Грошово-кредитна політика центрального банку	9	2	2	-	-	5
9.	Інструменти грошово-кредитної політики	9	2	2	-	-	5
10.	Валютне регулювання і контроль	9	2	2	-	-	5
*	Усього	90	20	20	-	-	50

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Індивідуальні завдання та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- розв'язок розрахункових завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) розв'язування задач та формулювання висновків за результатами розрахунків;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмово екзамену.

Структура залікового білету включає одне теоретичне питання, практичне завдання й десять тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Вивчення навчальної дисципліни			
100 балів			
Очна (денна, вечірня) форма навчання		Заочна (дистанційна) форма навчання	
10 балів – за результатами навчання під час лекцій		5 балів – за результатами навчання під час лекцій	
40 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять		25 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять	
20 балів – за результатами самостійної роботи		40 балів – за результатами самостійної роботи	
30 балів – за результатами складання семестрового контролю			

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0B2D1%80>.
2. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України від 23 лютого 2006 року N 3480-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
3. Про заходи щодо нормалізації платіжної дисципліни в народному господарстві України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 16 березня 1995 р. №227/95. –Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/227/95>.
4. Правила визначення платіжності та обміну банкнот і монет Національного банку України [Електронний ресурс]: затверджені Постановою правління НБУ від 17 листопада 2004р. №547. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1540-04>.
5. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України [Електронний ресурс]: затверджені Постановою правління НБУ від 19 березня 2003р. №124. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0353-03>.
6. Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 21 січня 2004р. №22. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0377-044>.
7. Про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 01 червня 2011 р. №174. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0790-11>.
8. Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 15 грудня 2004р. № 637. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.
9. Про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства [Електронний ресурс]: Положення затверджене Постановою правління НБУ від 28 серпня 2001р. №369. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0845-01>.
10. Про здійснення уповноваженими банками операцій з банківськими металами [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 06 серпня 2003р. №325. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0749-03>.
11. Про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 16 серпня 2006р. №320. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>.
12. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. №436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
13. Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 12 листопада 2003р. №492. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>.
14. Про порядок емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням [Електронний ресурс]: Положення затверджене Постановою правління НБУ від 30 квітня 201р. №223. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0474-10>.
15. Про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 16 грудня 200 р. №508. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>.
16. Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою правління НБУ від 03 грудня 2003 року №516. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.

17. Про заставу [Електронний ресурс] : Закон України від 02 жовтня 1992 р. №2654-XII. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
41. Про національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20 травня 1999 р. №679-XIV. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
18. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квітня 2001р. №2374-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.
19. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05 квітня 2001р. №2346-III. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
20. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Закон України від 23 лютого 2012р. №4452-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/445217>.
21. Про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України [Електронний ресурс]: Інструкція затверджена Постановою правління НБУ від 12 грудня 2002р. №502. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0021-03>.
22. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою Правління НБУ від 28 серпня 2001р. №368. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
23. Про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 08 вересня 2011р. №306. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11>.
24. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] : Інструкція затверджена Постановою правління НБУ від 24 жовтня 2011р. №373. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.
25. Про порядок та умови торгівлі іноземною валютою [Електронний ресурс]: Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 10 серпня 2005р. №281. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05>.
26. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс] : Положення затверджене Постановою Правління НБУ від 25 січня 2012р. №23. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.
27. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року №435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-14>

7.2. Основні джерела

1. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика : підручник / Б. П. Адамик. – К. : Кондор, 2011. – 416 с.
2. Банківська справа. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Банківські операції [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл.: У 5 т. / ред. В. О. Сичов [та ін.]. Т. 1 : Інтегрований навчально-атестаційний комплекс (підручник, автоматизовано-навчальна система на компакт-диску та Інтернет-портал). - [Б. м.] : [б.в.], 2004. - 528 с.
3. Банківська система [Текст] : навч. посіб. / [О. І. Береславська та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Береславської ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. - 485 с.
4. Грошово-кредитна політика НБУ [Текст] : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форми навчання спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / Ю. М. Бездітко, О. М. Посаднева ; Херсон. нац. техн. ун-т, Каф. "Фінансів, банк. справи та страхування". - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. - 189 с
5. Механізми координації фінансово-бюджетної та грошово-кредитної політики у системі економічного розвитку держави [Текст] : монографія / Апарова О. В. ; Класич. приват. ун-т. - Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2014. - 327 с.

6. Монетарна політика Центрального банку у сучасний період розвитку грошово-кредитних відносин [Текст] / О. С. Любунь, С. М. Лаптев ; Університет економіки та права "КРОК". - К. : [б.в.], 2004. - 316 с.
7. Переорієнтація грошово-кредитної політики за умов трансформаційних змін в економіці України [Текст] / Г. І. Башнянин [та ін.]. - Львів : Ліга-Прес, 2014. - 202 с
8. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / [О. В. Дзюблюк та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка ; Терноп. нац. екон. ун-т, Каф. банк. справи. - Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2017. - 297 с.
9. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : підручник / [М. І. Крупка та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. - 525 с.
10. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посіб. / уклад. В. С. Загорський [та ін.] ; Укоопспілка, Львівська комерційна академія. - Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2003. - 180 с.
11. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч. посіб. / Ю. Є. Холодна ; Харківський держ. економічний ун-т. - Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. - 144 с.
12. Центральний банк та грошово-кредитна політика [Текст] : підручник / А. М. Мороз [та ін.] ; Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2005. - 556 с.
13. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч. посібник / В. В. Коваленко; Українська академія банківської справи Національного банку України. - К. : Знання України, 2006. - 332 с
14. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посібник для самот. вивчення дисципліни: для студ. вищих навч. закл. / В. В. Коваленко. - Суми : Університетська книга, 2009. - 224 с.
15. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : конспект лекцій [для студ. спеціалізації "Банківська справа" всіх форм навчання] / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац ; Харківський національний економічний ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2008. - 131 с.
16. Центральний банк та грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / М. Ф. Пуховкіна, Т. П. Остапишин, В. С. Білошапка ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - 4-е вид., переробл. і допов. - К. : КНЕУ, 2010. - 313 с.
17. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : підручник / В. І. Успенко, Н. Е. Аванесова ; Харків. нац. ун-т буд-ва і архітектури. - Харків : Щедра садиба плюс, 2015. - 207 с.
18. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч. посіб. / Кузьмак О. М., Кузьмак О. І., Боднарюк І. Л. - Рівне : Червінко А. В. [вид.], 2012. - 264 с.
19. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : плани, завдання, метод. вказівки та тест. завдання до семінар. і практ. занять для здобувачів ступеня вищ. освіти "бакалавр" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" спец. 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" / Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т ; [уклад.: Копилук О. І.]. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. - 143 с.
20. Центральний банк та грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / М. Ф. Пуховкіна, Т. П. Остапишин, В. С. Білошапка ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - 4-е вид., переробл. і допов. - К. : КНЕУ, 2010. - 313 с.
21. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Ла-новська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с.

7.3. Додаткові джерела

1. Буряк О.П. Антикризове регулювання банківської системи в Україні [Текст] / О. П. Буряк. - Львів : Ліга-Прес, 2016. - 281 с.

2. Версаль Н.І. Фінансові шоки в банківській системі України: теорія, практика та шляхи адаптації [Текст] : монографія / Версаль Наталія Іванівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Ямчинський О. В., 2019. - 470 с.
3. Корнилюк Р. В. Системний ризик і макропруденційна політика в банківському секторі [Текст] : монографія / Р. В. Корнилюк ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2019. - 461 с.
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Центральний банк і грошово-кредитна політика" для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" спеціалізації "Банківська справа" всіх форм навчання [Текст] / Харк. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця ; [уклад. Рац О. М.]. - Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. - 31 с.
5. Оксін В. Ю. Адміністративно-правове регулювання банківської системи [Текст] : монографія / Віталій Оксін ; НДІ публ. права. - Херсон : Грін Д. С. [вид.], 2017. - 207 с.
6. Особливості реалізації грошово-кредитної політики в сучасних умовах [Текст] : монографія / В. В. Селіверстов ; Запоріж. нац. техн. ун-т. - Запоріжжя : ЗНТУ, 2015. - 363 с.
7. Приймак В. І. Управління ефективністю моніторингу банківської системи України [Текст]: монографія / В. І. Приймак, С. М. Лобозинська, П. В. Приймак ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : Растр-7, 2015. - 401 с.
8. Селіверстов В. В. Роль часових лагів у реалізації грошово-кредитної політики: результати аналізу [Текст] : монографія / В. В. Селіверстов ; Запоріж. нац. техн. ун-т. - Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. - 263 с.
9. Сениц П.М. Банківська діяльність в системі державної політики економічного зростання України: теорія та досвід [Текст] : монографія / П. М. Сениц ; ДВНЗ "Ун-т банк. справи". - Львів : Растр-7, 2016. - 402, [5] с.
10. Система контролю банківської діяльності в Україні: теорія та практика [Текст] : монографія / О. І. Скаско ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи, Львів. ін-т банк. справи . - Л. : Тріада плюс, 2012. - 306 с.
11. Стратегія інфляційного таргетування в системі грошово-кредитної політики держави [Текст] : монографія / М. І. Макаренко [та ін.]. - Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. - 108 с.
12. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / [О. В. Дзюблюк та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Дзюблюка ; Терноп. нац. екон. ун-т, Каф. банк. справи. - Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2017. - 297 с.
13. Фіскально-бюджетна та грошово-кредитна політика в Україні: проблеми та шляхи посилення взаємозв'язку [Текст] : монографія / [Даниленко А. І. та ін.] ; за ред. чл.-кор. НАН України А. І. Даниленка ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. - К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2010. - 455 с.
14. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : зб. тест. завдань для студ. освіт.-кваліфікац. рівня "бакалавр" галузі знань 0305 "Економіка та підприємництво" напряму підготов. 6.030508 "Фінанси і кредит" / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад.: Копилук О. І., Кульчицька Н. С.]. - Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. - 103 с. - Бібліогр.: с. 100-103.
15. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / М. Ф. Пуховкіна [и др.] ; Київський національний економічний ун-т. - 2.вид., перероб. і доп. - К. : КНЕУ, 2003. - 178 с.
16. Управління банківською системою України у стратегії економічного зростання [Текст] : монографія / А. І. Степаненко ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. - К. : УБС НБУ, 2010. - 319 с.
17. Шахрайство на фінансовому ринку [Текст] : практ. посіб. з протидії / [за ред. В. Фещенка]. - [К.] : Укр. агентство фін. розв., [2011]. - 422 с.

7.4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.
2. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
3. Нормативно-правова база України на офіційному веб-порталі Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws#>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua>.
5. Сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Офіційний сайт Рахункової палати України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.as-rada.gov.ua>

Розробник програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

_____ Наталія ТКАЧУК

26 жовтня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування 27 жовтня 2020 року, протокол №3.

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

27 жовтня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

19 листопада 2020 року

Погоджено методичною радою університету 20 листопада 2020 року, протокол №3.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

20 листопада 2020 року

Обліковий обсяг робочої програми – 1,1 ум.др.арк.